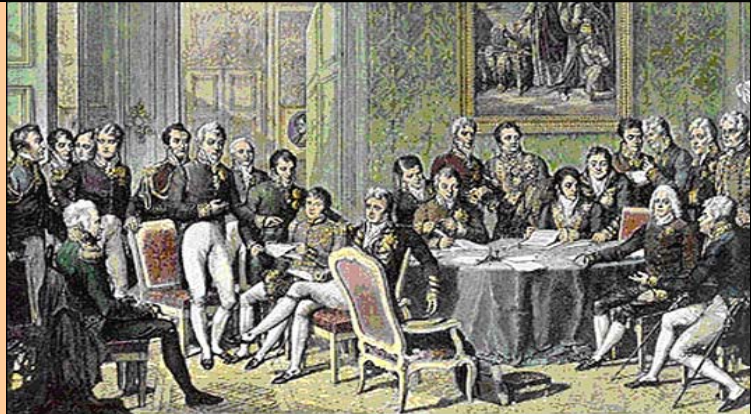

KONGRES SVETE ALIANSE V LJUBLJANI LETA 1821

Dunajski kongres leta 1815

Po Napoleonovem porazu je bilo potrebno Evropo na novo urediti in določiti meje držav. Septembra leta 1814 so se vladarji pomembnih evropskih držav sestali na Dunaju, pod Metternichovim vodstvom. Dunajski kongres je postavil nove temelje Evrope. Glavni cilj udeležencev je bil zagotoviti trajen mir in red v Evropi ter hkrati preprečiti prevelik vzpon katere koli države v Evropi. Najpomembnejše sile na kongresu so bile Avstrija, Rusija, Prusija, Velika Britanija in Francija.

Slika 1: Udeleženci Dunajskega kongresa

Nastanek Svete alianse

Evropski vladarji so tudi želeli preprečiti, da bi se v Evropi znova pojavilo revolucionarno vrenje. Zato so na pobudo kneza Metternicha sklenili sveto alianso ali zvezo. Vladarji (ruski car Aleksander I., avstrijski cesar Franc I. in pruski kralj Friderik Viljem III) so sklenili politično in vojaško zavezništvo. Njihov namen je bil ohraniti obstoječi politični red, vzpostavljen na dunajskem kongresu in preprečiti širjenje naprednih liberalnih idej. Papež Pij VII. ni hotel pristopiti k zvezi, sodelovanje je odklanjala tudi Anglija, turškega sultana pa niso povabili. Članice so se zavezale, da se bodo sestajale takrat, kadar bo v nevarnosti splošni mir; sicer naj bi bili sestanki v določenih razdobjih. Po kongresu na Dunaju so bili še kongresi v Aachnu, Opavi, Ljubljani in Veroni.

Slika 2: Države udeleženke Dunajskega kongresa napisane z velikimi tiskanimi črkami

Kongres Svete Alianse v Ljubljani leta 1821

Prebujene narodne in liberalne ideje pa so živele dalje. Zahteve po obnovitvi ustave so se začele najprej v Španiji. Sledil je upor v Neaplju, kjer so 2. junija 1820 zahtevali ustavo. Neapeljski kralj je popustil in obljubil ustavo. Razpisali so volitve, izvoljen je bil nov parlament. Avstrija sprememb v Neapeljskem kraljestvu ni hotela priznati in jih je želela zatreti. Zaradi vseh teh dogodkov so jeseni leta 1820 sklicali kongres v Opavi. Predstavniki petih evropskih sil rešitve niso našli, zato so sprejeli Metternichov predlog, da na kongres povabijo tudi neapeljskega kralja. Za nov kongres Svete alianse so izbrali Ljubljano.

Namenoma so izbrali manjše mesto, da diplomatov ne bi motile številne družabne obveznosti, pa tudi zato, da se kakšno evropsko središče ne bi uveljavilo kot nosilec evropske politike. Ljubljano so izbrali tudi zato, ker je bila blizu Italiji. Zbrani monarhi so se odločili, da tokrat svoje cilje dosežejo s silo. Vojaška intervencija v Neaplju naj bi bila svarilo vsem drugim uporniškim gibanjem. Metternich je odredil dve vojaški intervenciji. Trdil je, da je Neapelj napadel Avstrijo in zato ima Avstrija pravico intervenirati. Udeležence kongresa je zgolj seznanil s sklepi.

Na velikonočno nedeljo 22. aprila 1821 je bila v ljubljanski stolnici zahvalna maša za uveljavitev miru v Neapeljskem kraljestvu, navzoči so bili vsi monarhi.

Slika 3: Pogled na Ljubljano v času kongresa

Ljubljana in njeni meščani v času kongresa Svete alianse 1821

Ljubljana je gostila kongres Svete alianse od januarja do maja 1821. Na tem kongresu so sodelovali avstrijski cesar, ruski car, neapeljski kralj in vrsta drugih pomembnih diplomatov tedanje dobe. Osrednja oseba, ki je dajala ton vsemu dogajanju je bil Metternich.

Ljubljanski meščani so se približali svetovljanskemu načinu obnašanja že v času Ilirskih provinc (1809-1813), ko je bila Ljubljana njihovo glavno mesto. Tudi kasneje, v času avstrijske restavracije, so si Ljubljančani privoščili kar precej zabave. V letih pred kongresom Svete alianse so ulicam skušali dati sodobnejši videz. Prenavljali so ulično kanalizacijo, odstranjevali zadnje ostane mestnih jarkov, zasadili mnogo drevoredov (ob Celovški in Dunajski cesti). Delovati je začela tudi mestna razsvetljava, mestne trge in ulice so čistili pogosteje.

Ob kongresu je Ljubljana štela približno 20 000 prebivalcev. Januarja 1821 je v mesto prišlo okrog 630 gostov, za katere je bilo potrebno priskrbeti prenočišče in prehrano. Ugledni gostje so plačevali visoke najemnine in ob odhodu navadno še obdarili svoje stanodajalce.

V času kongresa je bilo potrebno poskrbeti tudi za varnost. Vladarje poleg oficirjev in drugih straž čuvalo še 274 vojakov in oddelek 19-ih ostrostrelcev. Čuvajnice so zrasle kot gobe po dežju; npr. na Novem trgu jih je bilo sedem, na Čevljarskem mostu sta bili dve. Tudi za požarno obrambo je bilo dobro poskrbljeno. Že od leta 1814 so morale biti nove hiše pokrite z opeko. V pomoč domačim gasilcem v času kongresa je iz Radgone pripotovala še posebej izurjena vojaška gasilska četa.

V času kongresa so bili plesi najbolj obiskane družabne prireditve. Plese je obiskalo tudi do 600 oseb. Druga zabava je bilo gledališče. V mestu so se menjavale gledališke min operne prestave, gostovali so tudi nemški in italijanski operni pevci. Priljubljena zabava meščanov so bile tudi vožnje s čolni po Ljubljanici. Vožnje po reki so si privoščile manjše družbe do osem ljudi. Vsi čolni so imeli leseno streho, mizo in klopi. V času kongresa so vrstile mnoge slovesne maše. V času kongresa so praznovali rojstne dneve neapeljski kralj, avstrijska cesarica in avstrijski cesar. Proslavljanje cesarjevega rojstnega deva je bilo zelo slovesno, pokali so ognjemeti in topovski streli, odmevale trobente in glasila se je pesem Bog ohrani cesarja Franca. Praznovanje se je zaključilo s plesom. Ljubljana se je prepustila blišču Evrope, spomin nanj pa je ostal še dolgo po kongresu.

Na kongres Svete alianse danes spominjajo Kongresni trg, Cesta dveh cesarjev, Bavarski dvor in Gostilna pri ruskem carju.

Literatura:

1. Cvirn, J., Studen, A. 2004. Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
2. Kastelic, A., Končan, B. 2001. Zgodovina 3. Delovni zvezek. Ljubljana: DZS.
3. Holz, E., Costa, H. 1997. Ljubljanski kongres. Ljubljana: Nova revija.
4. Tavčar, I. 1995. Izza kongresa, Ljubljana: Državna založba Slovenije.